

het werk van Ton van Kints

DESTRUCTIE EN REPARATIE ALS BEELDENE PRINCIPES.

Het zijn geen echte schilderijen, de werken van Ton van Kints. We zien geen doek of paneel met daarop aangebrachte tekening of kleur. Het zijn platte objecten, waarin cirkels of andere vormen zijn gezaagd, waarna de aangebrachte beschadiging opzettelijk 'verkeerd' is gerepareerd. Het beeld dat zo ontstaat draagt littekens en lijkt 'niet te kloppen'. Zo maakt Ton beschadigde panelen met verschoven tekeningen en onderbroken lijnen.

Het formaat en de vorm, meestal rond of vierkant, dragen bij tot het gevoel dat het om platte dingen gaat, eerder dan om schilderijen. Het lijken wel een soort verkeersborden, maar dan wel met heel vreemde kleuren. Je kunt de werken op twee manieren bekijken. In een groep aan een wand vormen ze een sprekende installatie bestaande uit tekens of signalen. De signaalwerking wordt nog versterkt door de felle kleuren van de verschillende lakken die Ton gebruikt. Hij gebruikt meestal kleuren ongemengd uit een blik. Het gaat om door leesfouten of miscommunicatie afgekeurd verf die hij bij de verfwinkel haalt; echt van die kleuren die ontworpen zijn in aansluiting bij vroeger heersende modes.

Van dichtbij, geïsoleerd beschouwd, is er bij deze objecten nog meer aan de hand dan alleen hun werking als teken. Ton maakt zijn werk door in een paneel een andere vorm uit te zagen, meestal een cirkel. Deze cirkel wordt er uit genomen en terug geplaatst, maar verkeerd gedraaid, zodat het herstel eigenlijk onmogelijk wordt. Er blijven stukjes ruimte over of er moet van de cirkel een stuk afgehaald worden om het geheel passend te maken. Vervolgens wordt deze rammelende herstpoging zo goed mogelijk dicht gesmeerd. Soms was er op het paneel al een tekening aangebracht van lijnen. Omdat die ook onderbroken en beschadigd is, kan men de geschiedenis van de panelen goed reconstrueren.

Ton van Kints werkt volgens een vast procedé gedurende een langere periode. Hij maakt eerst een object, vernietigt dit deels door er een vorm uit te halen en herstelt het paneel dan bewust op een niet kloppende manier. Het resultaat is fascinerend. De werken zijn aanstekelijk en sprekend, maar tegelijkertijd zie je nadrukkelijk dat het niet klopt. Het maakt het werk dubbelzinnig en tegenstrijdig. De panelen zijn esthetisch en tegelijkertijd beschadigd. Het resultaat is dubbelzinnig: Je kunt denken aan een verzameling van slecht genezen wonden maar ook van vreemde grappen.

Het totale proces voltrekt zich als in een obsessief ritueel. De werken hangen in zijn atelier als in een installatie aan de wand, een wolk van panelen, met sprekende kleuren, elk met een verwante en net verschillende geschiedenis. Ton weet nooit precies wat hij gaat doen als hij in zijn atelier komt. Maar de tekens aan de wand roepen hem op om tot handelen over te gaan. Sommige werken moeten nog voltooid worden, anderen zijn klaar of worden verworpen.

Als het werk af is wordt het gedocumenteerd, als het resultaat van een proefneming in een laboratorium. Hij noteert de voor de hand liggende gegevens, maar deelt ze ook in als in een soort vreemde stamboom. Zo laat hij een vreemde plantenfamilie van vernietigde en scheef herstelde objecten groeien. Ton is tegelijkertijd de schepper en de getuige van een creatief proces. Als een echte schepper voelt hij zich verantwoordelijk voor de ontstane werken. Hij geeft ze namen en past ze in een systeem. Het is eigenlijk dubbelzinnig: Ton is enerzijds iemand die een creatief proces als een objectieve schepping in gang houdt, een soort medium dus. Maar aan de andere kant is hij iemand die dingen maakt om ideeën uit te voeren, een echte schepper. Eén ding is zeker: Het procedé is voor hem zeer belangrijk. Als de methode ook maar enigszins verandert is dat voor Ton van Kints een belangrijke gebeurtenis.

Het ophangen aan de wand in het atelier, het documenteren en fotograferen leveren evenveel belangrijke gebeurtenissen op als het daadwerkelijk maken van de afzonderlijke werken. Zijn oeuvre vormt zo een multidisciplinair verhaal, gelaagd en gecompliceerd. De resten daarvan, de panelen worden uiteindelijk tentoongesteld. En zo zien we hoe die getoonde werken rudimenten, fragmenten zijn van een groot ritueel dat we zelden in zijn totaliteit kunnen waarnemen. Het lijkt ook een belangrijk statement te zijn: De grote vraag is of niet alle kunst bestaat uit gelaagde multidisciplinaire projecten waarbij de kunstwerken die uiteindelijk getoond worden in feite de fragmenten van die grote projecten zijn.

De werken die we nu zien hebben de ambiguïteit die zo belangrijk is in de kunst van vandaag de dag. Die ambiguïteit geeft ook de gelegenheid om ervan te genieten. Zinloze panelen vormen resten van een cyclus van opbouw, vernietiging en gedeeltelijk herstel. Die mislukte herstelpogingen leveren wel werk op dat zich manifesteert als geïsoleerde tekens, de stille getuigen van een voorbij proces, alsof het de gevonden resten zijn van een archeologische opgraving. De tegenstrijdigheid van de werken maakt dat je niet kunt stoppen met kijken. Steeds beleef je zo opnieuw dat vreemde scheppingsproces. Maar het werk blijft een zekere lichtheid behouden, wordt nooit dramatisch of deprimerend. In die zin zien we de weerslag van een spel.

In dat spel ontdekt Ton een geheel nieuwe vormtaal: barsten en zaagsneden in plaats van etslijnen, gebroken geometrische vormen, bijgewerkte rafelranden en verwondingen. En veel van die werken hebben vreemde kleuren, zelden getoond, maar toch duidelijk eerder gevonden dan bedacht. Ondanks de steeds weer aanwezige vernietiging draagt het werk uiteindelijk een eigen soort optimisme uit.

Michael van Hoogenhuyze
maart 2012